

23. Odpoveď ministra hospodárstva Slovenskej republiky T. Malatinského na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky H. Mezenskej podanú 29. júna 2012 vo veci vyjadrenia sa k aktuálnej situácii na energetickom trhu a s tým spojenej problematiky ohľadom podozrivej obchodnej politiky Energetického centra, a.s.

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tomáš Malatinský
minister

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 26-07-2012		
Číslo spisu: PRGDS-450/2012		
Listy: 1/-	Prílohy: 1/4	
RZ	ZH	LU

Bratislava júla 2012
Číslo: 1091/2012-1000

Vážená pani poslankyňa,

v súvislosti s Vašou interpeláciou vo veci vyjadrenia sa k aktuálnej situácii na energetickom trhu a s tým spojenej problematiky ohľadom podozrivej obchodnej politiky spoločnosti Energetické Centrum a. s., Vám k Vašej otázke, ako bola doposiaľ prešetrená daná kauza ohľadom pochybných spotrebiteľských zmlúv uzavretých s Energetickým Centrom a. s., uvádzam nasledovné.

Podľa stanoviska Slovenskej obchodnej inšpekcie (ďalej ako „SOI“), táto za obdobie rokov 2011 a 2012 prijala 301 podnetov, týkajúcich sa spoločnosti Energetické Centrum a. s., z ktorých 163 podnetov postúpila na šetrenie Štátnej energetickej inšpekcie (ďalej ako „ŠEI“), ako vecne príslušnému dozornému orgánu.

V ďalších 118 prípadoch SOI poskytla písomné poradenstvo spotrebiteľom, ktorým vysvetľovala kompetencie dozorných orgánov, rozdiel medzi verejnoprávnou a súkromnoprávnou rovinou vo veci postupu, ktorý by mal ten ktorý spotrebiteľ dodržať a poukázala na možnosť obrátiť sa na súd, ktorý ako jediný môže rozhodnúť vo veci prípadnej neplatnosti uzavretej zmluvy.

Ďalšie 3 podnety v šetrení SOI, sa týkali klamlivej reklamy, širenej danou spoločnosťou a 1 podnet sa týkal spoločnosti TRANCOSOM, ktorá vymáhala dlžné čiastky pre spoločnosť Energetické Centrum, a.s. a pravdepodobne použila agresívnu obchodnú praktiku. Ďalších 10 podnetov bolo postúpených príslušnému Inšpektorátu SOI pre Bratislavský kraj a 6 podnetov, týkajúcich sa cien energií, SOI postúpila na vybavenie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

Podľa mojej informácie sa aj za Vašej prítomnosti 12. apríla 2012 uskutočnilo rokovanie, na ktorom SOI spresnila otázku kompetencií dozorných orgánov SOI a ŠEI. V tejto súvislosti Vám bola poskytnutá i fotokópia rozsudku Najvyššieho súdu SR č. 2Sžo 540/2009 zo dňa 16. februára 2011, o ktorom ste predtým neboli informovaná, a v ktorom sa od str. 7 po str. 9 o. i. rieši aj otázka vecnej príslušnosti oboch dozorných orgánov. SOI Vás zároveň informovala o tom, že postúpila niektoré podania na ďalšie šetrenie ŠEI, ako aj o tom, že SOI nie je známe, že by ŠEI vo veci nekonala, nakoľko ani jedno z týchto podaní sa SOI späť nevrátilo. Zároveň SOI Vás na tomto stretnutí informovala, čo by

sa mohlo stať v prípade, že by SOI konala nad rámec svojich kompetencií (podľa právnej teórie by išlo o tzv. paakt - ničotný akt). Okrem toho bolo na stretnutí dohodnuté, že dáte SOI k dispozícii podania, ktoré máte a na základe vykonanej analýzy SOI rozhodne o ďalšom procesnom postupe. Na základe toho boli SOI, pod jedným podnetom, doručené len kópie uzavretých zmlúv, väčšinou nečitateľné, bez akéhokoľvek vysvetlenia k jednotlivým prípadom, pričom niektoré zmluvy nebolo možné vôbec identifikovať. Takýto podnet ale neumožňuje žiadnemu dozornému orgánu prijať akékoľvek stanovisko.

Záverom mojej odpovede na Vašu prvú otázku musím konštatovať, že žiadny z dozorných orgánov SOI, či ŠEI nemôže pomôcť spotrebiteľom pri tzv. „uvolnení zo zmluvného vzťahu“. Spotrebiteľ je svojprávny pri svojom rozhodovaní, a preto by si mal zistiť všetky potrebné informácie a prípadné referencie ešte predtým, ako urobí ekonomické rozhodnutie, v tomto prípade zmenu dodávateľa energií.

SOI na tému zmlúv na diaľku (podomový, zásielkový a internetový predaj) vykonala už 2 celoplošné kontrolné akcie so špeciálnym zameraním na kontrolu jednotlivých ustanovení zmlúv v otázke neprijateľných podmienok, nekalých obchodných praktík, rozporu s dobrými mravmi, upieraním práva, prípadne prenášaním zodpovednosti na spotrebiteľa. Výsledky týchto kontrolných akcií sú zverejnené na webovej stránke SOI a boli tiež medializované s cieľom zvýšiť právne povedomie spotrebiteľov v tejto oblasti, v ktorej má SOI kompetencie. Tento typ kontroly považuje SOI z verejnoprávneho hľadiska za mimoriadne dôležitý, nakoľko úprava zmlúv v určitom sektore na trhu zabezpečí ich férovosť pre spotrebiteľa v budúcnosti.

Vážená pani poslankyňa,

k Vašej otázke, aké nápravné kroky plánuje Ministerstvo hospodárstva SR podniknúť pri ochrane poškodených spotrebiteľov, ktorí uzavreli zmluvy s Energetickým Centrom a. s., by som rád uviedol nasledovné:

Ministerstvo hospodárstva SR nie je oprávnené posudzovať konanie podnikateľov na trhu a v zmysle platnej legislatívy nemá kompetenciu zasahovať do zmluvných vzťahov medzi dodávateľom a odberateľom elektriny, napriek tomu sa aj na základe doručených podaní v tejto veci, konaním spoločnosti Energetické Centrum a. s., a iných tzv. alternatívnych dodávateľov energií zaoberá a situáciu sa snaží riešiť najmä legislatívnymi zmenami.

V rámci implementácie tretieho energetického balíka je v súčasnosti v legislatívnom procese návrh zákona o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa výrazne posilňujú aj práva odberateľa elektriny a odberateľa plynu s dôrazom na ochranu zraniteľných odberateľov, pričom predložený návrh zákona túto kategóriu rozširuje. Návrh zákona zaručuje, okrem všetkých odberateľov elektriny a plynu v domácnosti, aj malým podnikom využívať univerzálnu službu, t. j. právo na dodávku elektriny v určitej kvalite, za primerané, transparentné, porovnateľné a nediskriminačné ceny. Ustanovuje sa možnosť zmeniť dodávateľa elektriny a plynu v priebehu troch týždňov. Ďalej je to právo spotrebiteľa dostať konečné vyúčtovanie do štyroch týždňov po zmene dodávateľa, právo odberateľov na zrozumiteľné údaje o svojej spotrebe a cene elektriny a plynu a na informácie o spotrebiteľských právach, ktoré budú zverejnené na faktúrach a webových stránkach energetických podnikov.

Odberatelia budú navyše viac chránení proti praktikám nečestných dodávateľov, a to poskytnutím lehoty štrnástich pracovných dní na rozmyslenie a poradenie sa, či nie je podpisovaná zmluva pre nich nevýhodná. O tomto práve budú dodávatelia povinní informovať odberateľa formou samostatného písomného poučenia najneskôr pri uzavretí zmluvy.

Odberatelia budú tiež vybavení právom bezplatne odstúpiť od zmluvy pri neodôvodnenom náraste ceny za dodávku elektriny alebo plynu alebo nedohodnutej zmene obchodných podmienok, a to až do troch mesiacov od takejto neoprávnenej a zmluvne neošetrenej zmeny. Dodávatelia budú mať podľa nového zákona za povinnosť vypracované obchodné podmienky vrátane spôsobu predaja a reklamačného poriadku mať schválené Úradom pre reguláciu sieťových odvetví. Tieto podmienky musia byť formulované jasne a zrozumiteľne a nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré neprimeraným spôsobom sťažujú alebo znemožňujú výkon práv odberateľa elektriny a plynu.

Za porušenie uvedených povinností a zistené nedostatky môže tento úrad uložiť opatrenia, ktorých nevykonanie môže viesť až k zrušeniu povolenia na podnikanie.

Ďalším návrhom zákona, ktorý má ministerstvo hospodárstva v legislatívnom procese je návrh zákona o regulácii v sieťových odvetviach, ktorým sa transponujú ustanovenia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES a Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES, ktorá riešenie sporov týkajúcich sa porušenia povinností vyplývajúcich zo smerníc zaraďuje medzi základné povinnosti úradu.

Týmto návrhom zákona sa ustanovuje mimosúdne riešenie sporov úradom, pričom ide najmä o spory vzniknuté koncových odberateľov elektriny a plynu s regulovaným subjektom po tom, čo koncový odberateľ elektriny a plynu nesúhlasí s výsledkom reklamácie alebo spôsobom jej vybavenia. Návrh obsahuje náležitosti, a to označenie účastníkov konania o mimosúdnom riešení sporov, opis všetkých rozhodujúcich skutočností, odôvodnenie prečo odberateľ nesúhlasí s výsledkom reklamácie alebo spôsobom jej vybavenia a návrh na riešenie sporu.

Za skončenie sporu sa považuje písomné uzavretie dohody medzi účastníkmi sporu alebo márne uplynutie lehoty na mimosúdne vyriešenie sporu v prípade ak sa účastníci sporu písomne nedohodnú. Úrad nenahrádza činnosť súdu, avšak koná o sporoch pod podmienkou, že obaja účastníci sporového konania s tým súhlasia, inak sa musia obrátiť na vyriešenie sporu na príslušný súd.

V návrhu zákona o regulácii v sieťových odvetviach sa ustanovuje pre úrad povinnosť vypracovať vzorové obchodné podmienky dodávky elektriny a vzorové obchodné podmienky dodávky plynu, ak je pri dodávke poskytovaná univerzálna služba v termíne stanovenom v zákone. Dodávatelia zapracujú osobitné podmienky dodávky elektriny alebo dodávky plynu do vzorových obchodných podmienok a predložia ich úradu na schválenie v termíne určenom v zákone.

Cieľom uvedených úprav a doplnení je zosúladiť práva odberateľov energií v Európskej únii, ako aj úsilie o skvalitňovanie energetických služieb a dodávaných tovarov. Navrhovaná účinnosť nových zákonov je od 1. septembra 2012.

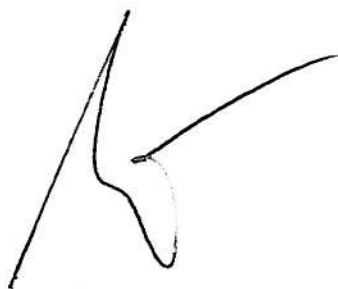
Pokiaľ obchodní zástupcovia Energetického Centra, a. s. uvádzajú nepravdivé skutočnosti pri ponuke služieb spoločnosti a pri uzatváraní zmlúv, čím podstatne narušujú ekonomické správanie spotrebiteľov, a ich konanie je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti (napr. splnenie informačnej povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona), ide zrejme o nekalú obchodnú praktiku, ktorá je podľa zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa zakázaná, a spôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy. Je potrebné poznamenať, že rozhodnúť o tom, že skutočne došlo k porušeniu zákona použitím nekalej obchodnej praktiky, môže len príslušný orgán dohľadu, ktorý už v tejto veci koná alebo súd.

Pokiaľ ide o jednorazové poradenstvo, je možné použiť ustanovenia § 11 zákona č. 108/2000 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji a zásielkovom predaji v spojení s § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka, ak si spotrebiteľ službu neobjednal a nemal ani vedomosť o tom, že mu je takáto služba poskytovaná. Spotrebiteľ nie je povinný platiť za takúto službu, keďže jej poskytovanie je v rozpore s uvedeným ustanovením.

Podomový predaj elektriny, plynu a iných podobných produktov nie je v súčasnosti zakázaný. V zmysle novej smernice EP a Rady 2011/83/EU o právach spotrebiteľa, ktorá je založená na princípe plnej harmonizácie vo všetkých členských štátoch EÚ, nebude možné takýto spôsob predaja zakázať, pričom smernica má byť implementovaná do právneho poriadku SR do 13. decembra 2013.

Na základe uvedeného môžem teda konštatovať, že opatrenia zapracované ministerstvom hospodárstva v rámci návrhu zákona o energetike a návrhu zákona o regulácii v sieťových odvetviach budú danú problematiku riešiť účinnejšie.

S pozdravom

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized capital letter 'K' with a long horizontal stroke extending to the right.

Vážená pani
Mgr. Helena Mezenská
poslankyňa
Národná rada SR
Bratislava